

Lessen uit Richteren 6

door: P. Fuzier

“Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust” (2 Tim. 3:16-17).

Richteren 6

In elk deel van de Schrift vinden we voedsel en nuttige leringen voor de mens Gods. Al is de ene geschiedenis meer geschikt dan de andere voor de toestand en de behoefte van de lezer, toch zijn ze allemaal tot onze zegen. Voor onze tijd bevat het boek Richteren – dat men de 2^e Timoteüs-brief van het Oude Testament zou kunnen noemen – bijzonder onderwijs in verbinding met onze morele en geestelijke toestand.

Wat de tijd van Richteren kenmerkt, is de geest van *onafhankelijkheid*. Deze geest openbaart zich nu meer dan ooit. Weerspanning groeit in onze huidige maatschappij dikwijls uit tot openlijke opstand. Het is jammer als deze geest van onafhankelijkheid door onze wereldsgezindheid doordringt in de huisgezinnen, ja, zelfs in de gemeenten. Als we in het Woord van God niet de nodige richtlijnen zoeken en ons onderwerpen aan Gods gezag, maar ons in plaats daarvan laten leiden door persoonlijke gevoelens en onze eigen wil, handelen we net zoals Israël ten tijde van de Richteren: *“ieder deed wat goed was in zijn ogen”* (17:6; 21:25).

Dat deden ze om twee redenen:

- 1^e de geest van onafhankelijkheid vloeit voort uit het natuurlijke hart, dat God niet wenst te gehoorzamen en niet van Hem afhankelijk wil zijn, *“omdat wat het vlees bedenkt, vijandschap is tegen God, want het onderwerpt zich niet aan de wet van God, want het kan dat ook niet”* (Rom. 8:7).
- 2^e omdat er *“in die dagen geen koning was in Israël”* (17:6; 19:1; 21:25). Er was in die dagen geen openbaar gezag, het werd niet uitgeoefend.

Daaruit is een les te trekken voor onszelf. In onze tijd gaat het niet om een ‘koning in Israël’, maar om het gezag dat door God is gegeven in de verschillende kringen waar het zich dient te ontplooien. In het *gezin* zijn dat de ouders – de vader, als hoofd van het gezin, heel in het bijzonder – die gezag uitoefenen over hun kinderen. In de *gemeente* zijn dat broeders die van Godswege het gezag moeten handhaven om de schriftuurlijke orde in stand te houden, opdat eenieder in de eerste plaats weet, *“hoe men zich moet gedragen in het huis van God, dat is de gemeente van de levende*

God, de pilaar en grondslag van de waarheid” (1 Tim. 3:15). De waarheid die we hebben geleerd uit Gods Woord moet ook in de praktijk worden gebracht. We moeten niet vergeten dat God besturingen en hulpbetoningen in de gemeente heeft gesteld (1 Kor. 12:28), en dat Hij leraars heeft gegeven en voorgangers die men moet gehoorzamen en aan wie men onderdanig moet zijn (1 Tess. 5:12-13; Hebr. 13:17). Als dit gezag niet wordt uitgeoefend, zullen de neigingen van onze oude natuur zich snel openbaren en gaat het net zoals in de tijd van het boek Richteren, dat ieder doet wat goed is in zijn ogen.

Als er een zekere geest van weerspanning is in een gezin of in een gemeente, ligt dat niet alleen aan de weerspanning maar ook aan de gezagsdragers. Het is ook hun verantwoordelijkheid en het zijn in feite hun tekortkomingen – waarvoor eenieder voor zichzelf rekenschap moet geven – die de weerspanning vrij spel hebben gegeven. Er zijn nu geen oudsten meer die door mensen zijn aangesteld, maar er zijn er die als zodanig worden erkend, omdat ze de bijbelse kenmerken van oudsten en opzichters vertonen (1 Tim. 3:1-7; Tit. 1:6-9). Hun gedrag, hun lange christelijke loopbaan geven hun moreel gezag deze taak in de vreze des Heren te vervullen, zachtmoedig maar beslist. We herhalen: als sommige dingen te wensen overlaten, is dat voor alles de verantwoordelijkheid van de broeders die een bijzondere opdracht en dienst van de Heer hebben ontvangen. Tegen de ‘engel’ van de gemeente wordt gezegd: *“Ik heb tegen u (...)”*.

De verschillende verhalen uit het boek Richteren hebben hetzelfde thema: het volk deed wat *“kwaad was in de ogen des HEREN”* (2:11; 3:7,12; 4:1; 6:1; 10:6; 13:1). Het volk van God valt telkens onder het juk van een vijand: Moab, Kanaän, Midjan, Ammon, de Filistijnen. Deze vijanden worden door God gezonden om het te tuchtigen. Eerst probeert het te ontsnappen aan de gevolgen van zijn falen, maar het wordt gedwongen tot de HERE te roepen om bevrijding. De HERE geeft ook steeds een instrument om het te verlossen: Othniël, Ehud, Barak, Debora, Gideon, Jefta, Simson. Dit proces herhaalt zich steeds weer, want het volk schijnt geen lering te trekken uit de opgedane ervaringen en doet iedere keer wat kwaad is

in de ogen van de HERE. Gods geduld blijkt echter telkens opnieuw, ondanks de bewijzen van Israëls ontrouw, tot op het ogenblik dat Hij zegt: “Ik zal u niet meer verlossen” (10:13). Dan tonen de Israëlieten echter ware verootmoediging en doen zij hun afgoden weg. Deze oprechte verootmoediging blijkt dus uit hun *daden*, en zij dienden de HERE. Dan staat er: “*Toen kon Hij Israëls ellende niet langer aanzien*” (10:16).

Onze geschiedenis als gelovigen is vergelijkbaar en wij kunnen dus lering trekken uit deze geschiedenissen in het boek Richteren. Zijn wij echt geoefend als het gaat om ons falen? Is onze verootmoediging oprecht en blijkt die uit onze daden? Zoals geschreven staat: “*Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen*” (Spr. 28:13). Laten wij de noodzakelijke en ernstige lessen leren uit de tucht, die God over ons brengt.

In Richteren 6 valt Israël onder het juk van Midjan. Omdat ze het *waarom* van de tucht niet begrijpen, proberen ze eraan te ontkomen. Hoe vaak handelen wij ook zo! Wij proberen dan een schuilplaats te vinden in de spelonken in de bergen, de hollen en de burchten (6:2). Maar terwijl Israël probeerde aan de druk van de vijand te ontkomen, roofde Midjan de oogst en veroorzaakte hongersnood onder het volk (6:4-6). In het vorige hoofdstuk beroofde de vijand het volk van zijn wapens (5:8). Ons wapen, zowel aanvallend als verdedigend, is het Woord van God.

Onze tegenstander is sterk, slim en listig; wat zouden wij tegen hem kunnen doen, als wij dit machtige wapen niet hadden, waardoor de volmaakte Mens over hem heeft getriomfeerd bij de verzoeking in de woestijn? Dat wapen hebben wij nodig; en wij moeten bekleed zijn met “de hele wapenrusting van God” (Ef. 6:10-18). Die wapenrusting is niet de theoretische kennis van de christelijke waarheden, maar de praktische toestand van ons hart. De vijand weet heel goed dat hij alleen door het zwaard van Gods Woord overwonnen kan worden en hij wil ons allereerst daarvan beroven. En wij kennen het Woord niet voldoende, doordat de tegenstander ons probeert bezig te houden met zoveel andere zaken, zodat wij geen tijd overhouden om het Woord biddend te bestuderen. Als hij dan met zijn verzoeken en valstrikken op ons afkomt, kunnen wij niet eenvoudig antwoorden en zeggen: “Er staat geschreven.” Dat zou de duivel op de vlucht jagen. De Heer laat deze ervaringen toe om de toestand van ons hart en onze zwakheid aan het licht te brengen. Laten wij in dergelijke omstandigheden begrijpen, waarom de Heer ons op de proef stelt en waarom wij de nederlaag lijden tegenover de vijand!

De vijand gaat nog verder. Hij verhindert het bestuderen van het Woord niet alleen door bezigheden en beslomeringen, maar hij wil ook verhinderen dat wij ons ermee *voeden*. Het Woord bestuderen en zich ermee voeden zijn verschillende dingen. Men kan zich ermee voeden zonder het te bestuderen. Men kan het ook, als de studie alleen maar verstandelijk is, bestuderen zonder zich ermee te voeden. Beide dingen

zijn nodig. Laten wij dit onontbeerlijke voedsel voor het zielenleven dagelijks tot ons nemen, want “*de mens leeft niet alleen van brood, maar van alles wat uit de mond des HEREN uitgaat*” (Deut. 8:3).

Als de vijand erin slaagt ons van dit geestelijke voedsel te beroven, dan zijn wij aan zijn gunst overgeleverd. Wat kan een ondervoede gelovige tegen hem beginnen? Zo iemand weet zich niet te bedienen van het Woord als verdedigingswapen (het schild) of als aanvalswapen (het zwaard van de Geest). Van veel levens van gelovigen en van veel gemeenten kan waarschijnlijk worden gezegd, als God ze zou beschrijven zoals Hij vroeger de geschiedenis van Israël beschreef, dat Midjan de oogst is komen roven!

Hoe ernstig is het dan dat gelovigen en gemeenten hun weg voortzetten alsof ze *goed* gevoed waren. In het dagelijks leven realiseert men zich wel als er onvoldoende voeding is, maar in het geestelijk leven is dat niet altijd het geval. Men is zich dikwijls niet bewust van zijn zwakheid en meent in een normale toestand te verkeren, hoewel men ondervoed is. Als er moeilijkheden komen, is het bewijs van het gebrek aan kracht gauw geleverd! In Zijn liefde tot ons laat God omstandigheden toe, die onze werkelijke toestand openbaar maken. Want Hij wil dat wij onze ellende beseffen en tot Hem gaan roepen. Begrijpen wij het *waarom* van zoveel beproevingen, die ons persoonlijk overkomen of die plaatshebben in het leven van een gemeente? God stuurt ze om ons onze ware toestand duidelijk te maken. Moeten we niet beginnen met ons af te vragen of de moeilijkheden, die vaak ernstig zijn, niet grotendeels voortkomen uit geestelijke zwakheid en een gebrek aan honger naar geestelijk voedsel, dat wij ons door de vijand zo makkelijk laten ontroven? Veel moeilijkheden worden door God toegelaten of gezonden om ons te dwingen tot Hem te gaan roepen vanwege onze slechte geestelijke toestand. Als dat zo is, laten we dan oppassen om te zuchten over alles wat ons overkomt en laten we niet bij bijkomstigheden blijven stilstaan. Laten we tot de kern van het probleem komen, want op die manier trekken we lessen uit de ondervonden beproeving.

Als de Israëlieten gaan roepen tot de HERE (6:6), wordt de macht van Midjan nog niet direct verbroken. Misschien had men dat wel verwacht. Wij verwachten ook vaak direct verlossing uit het lijden, als wij opzien tot de Heer. Maar er waren nog zoveel andere dingen te regelen voordat Midjan de nederlaag leed, voordat God tussenbeide kwam om Zijn volk te redden uit de moeilijkheden waarin zij zich door hun ontrouw bevonden. Zo is dat ook met ons. Dikwijls zijn onze beproevingen het gevolg van onze *tekortkomingen*. Wij zouden willen dat God dadelijk ons gebed verhoorde en direct handelde om de dingen te herstellen. Maar omdat een *uiterlijke* situatie dikwijls het gevolg is van een *innerlijke* toestand (de uitgangen – resultaten – van het leven komen voort uit het hart, Spr. 4:23), moet God allereerst in ons binnenste werken. Dit beginsel geldt zowel voor de persoonlijke als voor de gemeenschappelijke wandel.

Daarom zond de HERE hier niet eerst *koren*, maar een *profeet* om het volk erbij te bepalen Wie God is en wat Hij voor hen heeft gedaan. De profeet richtte zich niet alleen tot het hart van het volk, maar hij had ook een pijn voor hun geweten: “*Maar gij hebt naar Mijn stem niet geluisterd*” (6:10). Zo kan God ook tot ons spreken door de profetische kracht van Zijn Woord. Hij wil zowel ons hart bereiken als ons geweten raken. Hij redt ons pas uit benarde omstandigheden, als het noodzakelijke innerlijke werk is verricht dat ons ertoe brengt de diepere oorzaak van onze moeilijkheden te veroordelen. Het uitgangspunt is steeds: “*Maar gij hebt naar Mijn stem niet geluisterd*”.

Gideon had zich gelukkig niet neergelegd bij de omstandigheden. Hij zei niet: ‘Midjan rooft de oogst, het is een tijd van honger, maar wat kan ik eraan doen?’ De Heer kan ons altijd helpen met de beschikbare middelen, hoe gering en ongeschikt die ook mogen zijn. Gideon klopte tarwe uit in de wijnpers, om die voor de Midjanieten in veiligheid te brengen. Zoals eens Ruth de Moabitische (Ruth 2:17), heeft hij het koren uitgeklopt tot voeding van zichzelf, voor zijn familie en misschien voor nog meerderen in Israël. Wat een bemoediging voor wie de Heer en de Zijnen liefheeft. Gideon liet zich niet weerhouden door de algemene neergang of de macht van de vijand, ook niet door zijn kleinheid en zijn vrees niet veel te kunnen doen gezien de grootte van de nood. Dat God in onze dagen ook gelovigen mag geven, die dit voorbeeld willen navolgen!

Hoewel God de toestand van het ontrouwe volk zag, kon Hij tegen Gideon zeggen: “*De HERE is met u, gij dappere held*” (6:12). Wanneer wij het evenals Gideon op ons hart hebben het voedsel van het Woord van God te verzamelen voor onszelf, om onze omgeving ervan te laten profiteren, onze familie of de gelovigen in de gemeente, zal de Heer ook met ons zijn. Gideon wordt echter ook een “dappere held” genoemd. Die woorden moeten hem verrast hebben. Hij wist dat zijn geslacht het geringste in Manasse was en dat hijzelf de jongste van zijn familie was (6:15). Maar als wij onze kracht putten uit Gods Woord, kan dat naarmate het in praktijk wordt gebracht, van ieder van ons een “dappere held” maken.

Maar er is meer. De karaktertrekken die God bij Gideon zag, waren dusdanig dat hij het instrument zou worden dat Hij verkoos om Zijn volk te verlossen. In alle tijden is het waar dat “*zij die goed gediend hebben, zich een goede positie verwerven en veel vrijmoedigheid in het geloof dat in Christus Jezus is*” (1 Tim. 3:13). In Zijn genade wil de Heer ons in Zijn dienst gebruiken tot welzijn van de Zijnen, wanneer wij ondanks onze zwakheid de karaktertrekken van Gideon vertonen. Opnieuw een bemoediging voor ons.

Zeker, Gideon was bang bij de gedachte aan de taak die hem werd opgedragen. Deze vrees moet in het hart van ieder die dient aanwezig zijn; maar ook de gedachte dat *de kracht van God* in onze zwakheid wordt volbracht. Hoe groter het besef van onze zwakheid is (die gevoeld en beleden moet worden), des te duidelijker zal het ook

zichtbaar zijn dat de uitnemendheid van de kracht van God is, en niet uit ons (2 Kor. 4:7; 12:9). Gideon kon de weg die voor hem open lag, inslaan met de goddelijke belofte: “*Ik ben met u, daarom zult gij Midjan verslaan als was het één man*” (6:16). En mocht hij twifelen, dan kon hij denken aan de woorden: “*Ik zend u immers?*” (6:14). Wie door de Heer is gezonden, kan vol vertrouwen op weg gaan. Hij is immers met ons en zal ons de nodige kracht en middelen geven om de toevertrouwde dienst te verrichten.

Toch was het ogenblik nog niet gekomen om Midjan te bestrijden en te verslaan. Voordat Gideon zijn taak volbracht, moest hij zelf op de proef gesteld worden. De kracht bestaat niet alleen in wat het geestelijke voedsel uit het Woord ons meedeelt. Het Woord te lezen en te overdenken is niet voldoende, het moet ook *gehoorzaamd* worden. Zich voeden met het Woord en het daarna gehoorzamen: dat is het ware geheim van de kracht, die in God alleen te vinden is, maar die Hij ons wil meedelen en die wij op geen enkele andere manier kunnen verkrijgen.

Wat een belangrijk onderwijs, het toont ons het *waarom* van onze zwakheid! Er was een afgod in het huis van Joas (6:25). De Heer kan niemand als dienstknecht van Hem op een nuttige manier voor de Zijnen gebruiken, als de toestand van zijn huis te wensen overlaat. Dit is een belangrijk maar dikwijls miskend beginsel, dat echter een verklaring geeft voor de onvruchtbaarheid van vele bedieningen! Het was onmogelijk dat Gideon de bevrijder van het volk zou worden, zolang er een afgod stond in het huis van zijn vader. De behaalde overwinning zou dan door sommigen zijn toegeschreven aan Baäl. Gideon kreeg heel duidelijke bevelen (6:25-26). Aan de ene kant moest de afgod worden weggedaan, aan de andere kant moest Gideon op de proef gesteld worden. Zou hij het bevel van God gehoorzamen, zonder te mopperen en te redeneren, hoe moeilijk het voor hem ook was? Natuurlijk bevinden er zich geen altaren van Baäl in onze huizen, maar zijn er géén afgoden? Hoeveel dingen zijn er niet die in de hand van de vijand het middel kunnen zijn om ons te verwijderen van Hem die wij willen volgen en dienen! Die dingen moeten allemaal zonder aarzeling worden weggedaan, evenals Gideon het altaar van Baäl moest vernietigen in het huis van zijn vader.

Hoeveel tegenwerpingen had de zoon van Joas niet kunnen maken. Het was niet zijn huis, maar dat van zijn vader. Die was verantwoordelijk en hij, Gideon, moest hem gehoorzamen. De vermaningen van Efeziërs 6:1-3 waren nog niet geschreven, maar Gideon kende ongetwijfeld de geboden van de wet (Ex. 20:12); en het vaderlijk gezag werd vroeger niet betwist. Gideon had ook de mogelijke gevolgen van de daad naar voren kunnen brengen. Hij waagde zijn leven (6:30). Hoe zou dan de verlossing van het volk tot stand kunnen komen, waartoe hij immers het instrument moest zijn?

Hoe vaak zijn wij aan het redeneren en twisten en proberen wij het Woord iets anders te laten zeggen dan het van ons vraagt, terwijl wij heel eenvoudig zouden moeten *gehoorzamen*! Soms brengen wij naar voren – om ons gebrek aan gehoorzaamheid te verontschuldigen – dat er familierelaties of broederlijke betrekkingen zijn, die ons ontslaan van een vermaning uit Gods Woord. Of wij beweren dat strikte gehoorzaamheid aan het Woord niets anders is dan overdreven gehechtheid aan beginselen, en wij beroemen ons misschien erop dat wij meegaand zijn en niet star en stijf. Allemaal dingen die de vijand ons ingeeft om te verhinderen eenvoudig *gehoorzaam* te zijn. Op die manier zijn wij in zijn greep en worden wij door hem verblind; wij zijn dan zonder enige kracht. Het geduldige werk van Gods genade is dan nodig om ons uit zo'n toestand te halen! Gideon moest God meer gehoorzamen dan zijn vader, die een afgodendienaar was. “*Men moet God meer gehoorzamen dan mensen*” (Hand. 5:29). En Gideon gehoorzaamde, ongetwijfeld met veel vrees, en hij deed het in de nacht. Maar hij heeft gehoorzaamd, zonder tegen te spreken en hoeveel het hem ook mocht kosten.

De gevolgen van zijn gehoorzaamheid waren eerst voor zijn huis, daarna voor het volk. Zijn gehoorzaamheid kon hem het leven kosten, maar ze werd uiteindelijk het middel om zijn vader van de afgoden tot God te bekeren (6:31-32; 1 Tess. 1:9). Na de vrees, de angst die hij misschien heeft gehad, moet de vreugde van Gideon groot zijn geweest toen hij de woorden van zijn vader hoorde (6:31). Had hij verwacht dat zijn gehoorzaamheid zo'n resultaat zou hebben? In elk geval ondervond hij dat God zeer overvloedig kan doen boven alles wat wij bidden of denken (Ef. 3:20). Laat dat voor ons een aanmoediging zijn om het gehele Woord te gehoorzamen!

Wat het volk betreft: trouw gebleken in de beproeving die hij moest doorstaan, kon Gideon het hoofd worden

van de groep van driehonderd man die Midjan zou verslaan en Israël zou bevrijden. Zij zijn een beeld van een trouw overblijfsel in een tijd van verval. Dat zijn de twee bijzondere gevolgen van de gehoorzaamheid van de zoon van Joas. Als hij niet gehoorzaam was geweest, zou God door andere middelen hebben bewerkt wat Hij Zich had voorgenomen. Dat wil zeggen: vader Joas bekeerd en Israël bevrijd. Maar Gideon zou het voorrecht verloren hebben om door God te worden gebruikt. Wat een verliezen lijden wij soms, zelfs zonder het ons bewust te zijn, door ons gebrek aan *gehoorzaamheid*! Wij beroven onszelf van de zegen die daaraan gekoppeld is, en die Gideon heeft gekenmerkt in zijn huis en onder het volk van God. En dan spreken wij nog niet over het feit dat wij rekenschap zullen moeten geven aan God vanwege *alle* ongehoorzaamheid, hetzij in de tegenwoordige tijd of voor de rechterstoel van Christus (2 Kor. 5:10).

Dat God in Zijn genade in ons mag werken het voorbeeld van Gideon na te volgen. Zijn naam komt voor in de rij van geloofshelden in Hebr. 11, en hij is op zijn plaats en naar zijn mate een navolger geweest van Hem die alleen de Overste Leidsman en Voleinder van het geloof is: de mens Christus Jezus, de nederige mens, gehoorzaam tot de dood, ja, tot de kruisdood (Ps. 40:8; Joh. 4:34; Fil. 2:8). Als Gideon een voorbeeld voor ons is, is Christus het *volmaakte* Voorbeeld. Hij is voor niets en niemand teruggedeinsd op de weg van de gehoorzaamheid: “(...) *hoewel Hij Zoon was, heeft Hij de gehoorzaamheid geleerd uit wat Hij geleden heeft*”; Hij heeft “*voor u geleden en u een voorbeeld nagelaten, opdat u Zijn voetstappen navolgt*” (Hebr. 5:8; 1 Petr. 2:21).

Ik hoop dat het onderwijs uit Richteren 6 ons zal helpen *daders* van het Woord te zijn, en niet slechts vergeetachtige hoorders.

Oorsprong: *Le Messager Évangélique* 1969-117

Titel: Enseignements tirés de Juges 6

© Oude Sporen 2007